

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/549/2014
Identifikačné číslo spisu:	8312216303
Dátum vydania rozhodnutia:	30.11.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Petříková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:8312216303.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne A.L.K. Humenné, spol. s r.o., so sídlom v Humennom, Štefánikova 22, proti žalovanému Slovenskému pozemkovému fondu, so sídlom v Bratislave, Búdkova 36, zastúpenému Advokátskou kanceláriou ECKER - KÁN & PARTNERS, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Námestie Martina Benku 9, o zaplatenie 626 228,16 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 17 Ro 401/2012, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 10. decembra 2013 sp. zn. 11 Co 43/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Humenné (súd prvého stupňa) uznesením z 31. decembra 2012 č.k. 17 Ro 401/2012-42 žalobkyni oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal. V odôvodnení svojho uznesenia uviedol, že žalobkyňa sa podaným návrhom domáha proti žalovanému zaplatenia sumy 626 228,15 € s príslušenstvom a súčasne požiadala o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, keďže na jej majetok je zriadených viacero exekučných záložných práv a v súčasnosti nemá príjmy dovoľujúce jej úhradu súdneho poplatku. Ďalej súd prvého stupňa citoval ust. § 138 ods. 1 - 3, ods. 5 O.s.p. Zdôraznil, že ak účastník žiada o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, nesie dôkazné bremeno na preukázanie toho, že jeho pomery odôvodňujú oslobodenie od platenia súdnych poplatkov a že z jeho strany nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Žalobkyňa ako podnikateľský subjekt zodpovedá za zabezpečenie finančných prostriedkov na svoje podnikateľské aktivity, pričom súčasťou jej činnosti je aj súdne uplatňovanie pohľadávok, ako aj obrana proti prípadným návrhom smerujúcim proti nej, ktorá si musí prostriedky potrebné na krytie výdavkov, ktoré s tým vzniknú, vytvoriť alebo inak zadovážiť. Pokiaľ sa podnikateľ rozhodne podnikat' v takom rozsahu, že nie je schopný posúdiť rozsah záväzkov, ktorý na seba svojou činnosťou prevezme alebo nie je schopný zabezpečiť si rezervné prostriedky na uplatnenie svojho práva, nemôže žiadať, aby dôsledky jeho nesprávnych podnikateľských rozhodnutí za neho znášal štát. V danom prípade súd dospel k záveru, že nie sú podmienky na priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov, pretože žalobkyňa nepreukázala, že ide u nej o dlhotrvajúci stav súvisiaci

s nepriaznivou finančnou situáciou v jej podnikaní. Do ťaživej finančnej situácie sa nedostala z dôvodu nepredvídaných okolností a nepríznanie oslobodenia od súdnych poplatkov nebude tvoriť prekážku realizácie jej práva na súdnu ochranu, a preto súd jej oslobodenie od platenia súdnych poplatkov nepriznal.

Krajský súd v Prešove (odvolací súd) na odvolanie žalobkyne uznesením z 10. decembra 2013 sp. zn. 11 Co 43/2013 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobkyni priznal oslobodenie od súdnych poplatkov. Odvolací súd mal za to, že sú splnené podmienky ust. § 138 ods. 1 O.s.p. Za situácie, že by žalobkyni nebolo priznané oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, by došlo k porušeniu jej ústavného práva na súdnu ochranu, keďže za danej situácie by pre nezaplatenie súdneho poplatku došlo k zastaveniu súdneho konania. Rozhodovanie o otázke oslobodenia od platenia súdnych poplatkov nie je závislé od vyriešenia otázky miestnej príslušnosti. Žalobkyňa v konaní preukázala, že v súčasnosti jej majetkové pomery sú také, na základe ktorých nemôže súdny poplatok zaplatiť (viď tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktorý navrhuje, aby jej bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov na č. 1. 37 - 40 spisu). Odvolací súd tu zdôraznil súvislosť medzi majetkovými pomermi žalobkyne a výškou súdneho poplatku, ktorý v danom prípade by bol vo výške 16 596,50 €. Z týchto dôvodov odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobkyni priznal oslobodenie od súdnych poplatkov.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie z dôvodov uvedených v ustanovení § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. Namietal, že uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, čo je dovolací dôvod uvedený v § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. a navyše vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu. Mal za to, že odvolací súd nesprávne právne posúdil, či sú splnené zákonom ustanovené podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle § 138 ods. 1 O.s.p. Navrhol, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobkyni oslobodenie od platenia súdnych poplatkov neprizná, alternatívne aby zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu.

Žalobkyňa k dovolaniu žalovaného uviedla, že toto dovolanie je zjavne neprípustné a navrhla ho odmietnuť, keďže napadnuté uznesenie odvolacieho súdu sa týka vedenia konania a nie veci samej, pričom ho podal žalovaný, ktorý nebol subjektívne oprávnený na podanie dovolania lebo nebol týmto uznesením dotknutý na svojich právach.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie podala oprávnená osoba.

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, iba ak to zákon pripúšťa.

Prípustnosť dovolania podľa § 236 ods. 1 O.s.p. je objektívnou kategóriou (dovolanie je alebo nie je prípustné), ktorá sa principiálne nevzťahuje na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto opravného prostriedku - či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné (objektívna prípustnosť dovolania je vymedzená ustanoveniami § 236 až § 239 O.s.p.). Subjektívna prípustnosť dovolania oproti tomu zahŕňa v sebe (implikuje) otázku určenia subjektu, ktorý je v danom prípade oprávnený - v zmysle § 243b ods. 5, § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p. dovolanie, ktoré je objektívne prípustné, podať. Zohľadňuje teda osobný aspekt toho, kto podáva dovolanie - či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať dovolanie.

Subjektívna prípustnosť dovolania reflektuje stav procesnej ujmy v osobe určitého účastníka konania, ktorý sa prejavuje v porovnaní najpriaznivejšieho výsledku, ktorý odvolací súd pre účastníka mohol založiť svojím rozhodnutím, a výsledku, ktorý svojím rozhodnutím skutočne založil. Z povahy dovolania ako opravného prostriedku plynie, že oprávnenie ho podať (tzv. subjektívna prípustnosť) má účastník, v neprospech ktorého toto porovnanie vyznieva a ak je spôsobená ujma na základe dovolania odstrániteľná tým, že dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší.

Podľa ustanovenia § 138 ods. 1 O.s.p. môže súd na návrh priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Podľa ustanovenia § 138 ods. 3 O.s.p. o priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov predseda senátu alebo samosudca upovedomí ostatných účastníkov na najbližšom pojednávaní.

Uznesenie o návrhu na oslobodenie od súdneho poplatku sa doručuje len tomu účastníkovi konania, ktorý takýto návrh podal. Ak ale súd návrhu vyhovel, hoci len s časti, je povinný upovedomiť o tejto skutočnosti všetkých ostatných účastníkov konania (teda tých, ktorým sa uznesenie nedoručuje) na najbližšom pojednávaní. Informovanie ostatných účastníkov konania o tejto skutočnosti môže mať význam pre ich rozhodnutie či pri splnení zákonných podmienok podajú na súd návrh na uloženie povinnosti zložiť preddavok na trovy konania podľa § 141a. O.s.p. Proti rozhodnutiu súdu, ktorým súd rozhodol o návrhu na oslobodenie od súdneho poplatku, má poplatník (nie však ďalší účastník konania) právo podať odvolanie, ak súd jeho návrhu v celom rozsahu nevyhovel [§ 202 ods. 3 písm. d/ a contrario]. Rovnaký právny názor je zaujatý aj v konštantnej právnej literatúre ako napríklad: Števček, M., Ficová, S. a kol. Občiansky súdny poriadok, komentár, I. diel, 2. vydanie, Praha: C. H. Beck, 2012, str. 495 alebo Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 954.

Žalovaný nebol preto oprávnený podať odvolanie proti uzneseniu o (ne)priznaní oslobodenia žalobkyne od súdnych poplatkov, rovnako ani dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým uznesenie súdu prvého stupňa zmenil, keďže v tejto časti konania nešlo o sporový právny vzťah medzi žalobcom a žalovanou ako účastníkmi konania. Oslobodením žalobkyne od súdneho poplatku v žiadnom prípade nedošlo k zmene práv a povinností žalovaného, ani jeho práva a povinnosti neboli nijakým spôsobom dotknuté. Z procesného hľadiska nebolo negatívne zasiahnuté do jeho právneho postavenia. Zo súdnej praxe vyplýva, že pri nedostatku subjektívnych podmienok nemôže súd tento nedostatok zhojiť, to znamená, že ani dovolací súd sa nemôže takýmto dovolaním vecne zaoberať (porovnaj tiež rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R 50/1999 a ZSP 5/1998).

V tomto štádiu preskúmania dovolania mal dovolací súd za dostatočne preukázané, že sú splnené podmienky pre odmietnutie dovolania. So zreteľom na dôvod, pre ktorý bolo potrebné dovolanie odmietnuť, nezaoberal sa dovolací súd dovolacími námietkami a návrhmi dovolateľa a nezisťoval, či v preskúmvanej veci došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p.

Na základe uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p. odmietol ako podané niekým, kto naň nie je oprávnený.

V dovolacom konaní úspešnej žalobkyne vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky jej však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal pretože nepodala návrh na ich priznanie (§ 151 O.s.p.).

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.